

DE TRIBUUNE

Redactieadres:

D. J. WIJNKOOP, Paleisstraat 12
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:

J. C. CETON, Wijtenbachstraat 13
Amsterdam.

• VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG. •

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd.
Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct.

Advertentiën per regel 15 cent. Bij abonnementen speciaal tarief.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTELJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: Kopenhagen. — Arbeidzaamheid. — De taak van partijgenooten in de vakvereniging. (Slot.) — Vrouwenrubriek. — Beschavingswerk. — Verdachtmakingen. — Wat u zegt. — Van de afdelingen. — Korrespondentie. — Advertentiën. — Feuilleton: De waardeleer bij Marx en Lassalle. (Slot.)

Kopenhagen.

De dagen van Kopenhagen zijn voorbij, en het dient gezegd, zonder slag of stoot hebben de opportunisten de Internationale veroverd. De theorieloozen, de heen-en-weer-geslingerden, de compromis-sluiters hebben de roode Internationale te Kopenhagen gekompromitteerd.

De revisionisten van alle slag meenden en meenen het kapitalisme te kunnen uithollen. Inderdaad hebben zij de Internationale uitgehold. Hol, leeg van Socialisme stond zij daar, in Kopenhagen.

Vorm en inhoud van dit Wereldkongres van den Arbeid sloten zich volkomen bij elkaar aan. De vorm was bureaucratie, en de inhoud waren zorgvuldig vooruit geredigeerde resoluties. De zorg aan den inhoud dezer resoluties besteed, bestond hierin, dat niets, wat maar een wanklank kon brengen in de eenheid van de Internationale, in welke resolutie óók, mocht doordringen. De Eenheid, die groote godin van het proletariaat, schepster van alle goed, indien zij eenheid is en blijft op grond van het socialistisch inzicht, dat de verschijnselen van den dag doet zien in het licht van de werkelijke wetten der maatschappelijke ontwikkeling, maar afschuwelijke afgod, wanneer zij dienen moet als etiket om socialisme aan niet-socialisme te plakken, die eenheid dan was de schutsgodin van het Kongres. In haar naam werd alle grondig onderzoek der dingen op dit Kongres buitengesloten, werden alle ernstigere discussies vooruit in de commissies gesmoord, werden — o. i. belachelijk resultaat — zoo goed als alle voorstellen op dit Kongres, eenstemmig aangenomen, terwijl toch elk lid der Internationale zoo goed als elk buitenstaander weet dat er juist in de vraagstukken der coöperatie, militaire zaken e.a. groot verschil van meening in de Internationale heerscht.

Maar de diplomaten der Internationale, de Adlers, de Van der Veldes, de retoren der Internationale als Jaurès, in één woord het Bureau van de Internationale, het Internationale Ministerie zooals Chs. Rappoport het geestig noemt, die allen wilden de eenheid voor de schijn, en die eenheid hebben zij gekregen, zij het dan ook met de vreemde middelen. De Hongaarsche Marxisten, die de regeeringsgezinde korrupcie in het Hongaarsche Socialisme bestrijden, werden zonder veel complimenten buiten gesloten. De Jong-Zweedsche revolutionairen, die tegen hun reformistische partij trachten op te komen, werden buiten gehouden. In Hongarije zoowel als in Zweden dreigt daarom de afscheiding van een revolutionaire fractie van de vaak tot alles bereide Arbeiderspartijen. Maar op het Kongres was de eenheid bewaard, de revolutionaire Marxisten van woord en daad teruggedrongen tot meer of min belangrijke fracties van de Duitse, de Fransche, de Hollandsche, de Poolsche, de Russische en de Balkan-partijen.

We zeiden dat vorm en inhoud op dit Kongres één waren. Vorm was de bureaucratie, met Adler als diktator der Internationale, tevens haar meest diplomatieke staatsman. Zij beheerschte het Kongres reeds door de wijze van behandeling der zaken, behan-

deling nl. *eerst* in de nationale sekties, die vaak in twee of meer groepen verdeeld waren, dan in het Bureau, dan in de Commissies, die soms weer sub-Kommissies kenden, *eindelijk* terug naar de nationale sekties, om zòd ten slotte op het Kongres de dingen zoo gaar als kool door de Internationale te doen slikken. En de inhoud was hiermede geheel in overeenstemming. Bij elk vraagstuk kwam juist naar voren wat *niet*, en bleef achterwege wat *wel* naar voren moest komen.

In de Koöperatie-vraag was slechts één punt van groot belang: het *verplichtend* stellen van de steun der Koöperatie aan de vak- en politieke beweging. Er zijn zeer interessante problemen in het Koöperatie-vraagstuk. Evenwel maakt slechts één ding een Koöperatie tot een goede in Socialistischen zin; de *steun*, en liefst de zoo groot mogelijke, aan de strijdende arbeidersbeweging. Dit één werd evenwel juist niet tot *plicht*, maar voor de verschillende landen *fakultatief* gesteld. Wel streefde Wibaut in eene der zeer weinige, wezenlijk socialistische speeches, die op dit Kongres gehouden zijn, voor dit alleen-socialistische inzicht. Maar baten mocht het niet. De sluipmoord der Commissies had zijn werk gedaan, en de Koöperatie-resolutie werd aangenomen, met slechts één stem tegen, die der Hollandsche S. D. Partij.

Wat nu de vakverenigings-zaken betreft, daar was overwegend de strijd der Czechen in Bohemen tegen de Duitse overheersching der Oostenrijkers. Er is geen twijfel omtrent, dat de Czechen ongelijk hebben, insoover als slechts een eensgezinde vakstrijd, een strijd van alle nationaliteiten te zamen, tegen het in Oostenrijk zeker internationale kapitalisme de zege aan de arbeiders kan brengen. Duitschers en Czechen behooren in Oostenrijk in één vakbond, zoogoed als Japanners en Yankees in Amerika. Maar het is anders. De Czechen hebben zich afgescheiden. De voornaamste vraag gold hier niet de veroordeeling der Czechen, waaromtrent gansch de Internationale het eens kan zijn, maar waarmee het feit niet uit de wereld wordt geholpen, maar de oorzaak van het feit. Die oorzaak, het nationalisme in Oostenrijk zoowel van Czechen als Duitschers, die groote en voor vele landen hoe langer hoe belangrijker wordende vraag werd door de Internationale niet aangeroerd. Integendeel was ze ook reeds in den vorm der immigratiekwestie der Japanners enz. naar Amerika van den beginne af van dit Kongres uitgesloten. En toch was dit het kernpunt van de zaak: de nationaliteitskwestie. Er het groote belang was: klaarheid te scheppen op grond der economische veranderingen der maatschappij in deze vraag. Juist dit evenwel heeft men te Kopenhagen nagelaten.

En thans de militaire kwestie. Men kan, gelooven wij, zeggen, dat na de ontzaglijke uitbreiding op alle gebied, te land, ter zee, en in de lucht, die het militarisme in de laatste paar jaren heeft genomen, dit de brandende kwestie is geworden voor de Internationale. Brandend niet zoozeer om de uitbreiding zelve, als wel om de problemen die de bourgeoisie daardoor kreeg op te lossen. Naast de ontzaglijke uitbreidingszucht ontstond vooral bij zekere Engelsche groepen een gedachte aan (gedeeltelijke) ontwapening (ter zee). Hoe moet het proletariaat ten opzichte van deze nieuwe gedachten staan? Eigenlijk heeft de Internationale Sociaaldemocratie ook ten opzichte hiervan maar één taak. Die bij de bour-

geoisie opkomende gedachte op grond van onze wetenschap te ontleden, en te doen zien hoe die gedachte reeds een gevolg is van de zich tot in het onmogelijke toespitsende tegenstellingen der kapitalistische samenleving: Dan gebruikt men ook deze zaak ter propaganda van het Socialisme in den klassenstrijd. Dan kan men ook het standpunt vaststellen, dat de Sociaaldemocratie ten opzichte van een dergelijk opduikende idee moet innemen, standpunt dat zeker niet moet wezen een gedachteloos meeschreeuwen met de Engelsche idee der ontwapening, die zool hier of daar gedeeltelijk verwerkelijkt, de bourgeoisie enkel gelegenheid zal geven om op ander militaristisch of imperialistisch gebied de vrijgekomen millioenen voor het kapitalisme produktief te maken, en de tegenstelling tusschen bourgeoisie en proletariaat slechts zal versterken. Zoo min als het proletariaat in een volksweerbaarheid kan gelooven naast het staande leger, zooals de vrijzinnig-demokraten dat willen, zoomin in een ontwapening in het kapitalisme. Het kapitalisme is zelve de oorlog, de oorlog van iedere dag der kapitalistische naties onderling, de oorlog van de uitbuiters met de arbeiders, de oorlog van de kapitalisten in de trusts met de konsumenten, soms ook de oorlog in engeren zin te land of ter zee. Aan die oorlog maakt alleen het Socialisme een eind, maar niet een slechts schijnbare, en op de koop toe nog onwaarschijnlijke, gedeeltelijke ontwapening van een paar Europeesche naties. Omtrent dit allerbelangrijkste deel van het vraagstuk mocht evenwel op het Kongres niets gehoord worden. Ledebour, die de onverplichte maar onaangename taak had, deze zaak in te leiden, deed het dan ook in een zeer trieste rede, die naar binnen noch naar buiten indruk kon maken, daar ze niet op de hoogte was van de tijdsomstandigheden noch van de zaken.

We moeten het voorloopig over het Kongres hierbij laten. We hebben nog slechts dit te zeggen voor het oogenblik. Wat is de groote oorzaak van de onbeduidendheid van het Kongres? In het huidige oogenblik, *dese*, dat de massa's nog immer te weinig zelve in de beweging staan, dat de revolutionaire krachten in de Europeesche beweging te verborgen zijn. Laat ons socialistisch inzicht dan tot de duizenden en honderdduizenden gaan, en het revolutionaire inzicht, het revolutionaire vuur zal wederom van de massa's tot haar vertegenwoordigers doordringen, ook op de Internationale Kongressen. WP.

Arbeidzaamheid.

«Dat Socialisme is een verderfelijke leer. Aangehangen door de massa en tot werkelijkheid gebracht, zou het de menschen niets dan rampen en ondeugden brengen».

We kennen het liedje wel, dat door de verdedigers van de kapitalistische maatschappij de menigte wordt voorgezongen, teneinde ze met afkeer van dat socialisme te vervullen en zodoende het voortbestaan van het kapitalisme te waarborgen.

Een van de schoone burgerdeugden, die zoogezegd door het socialisme bedreigd worden, is die der «arbeidzaamheid». Naast tevredenheid, spaarzaamheid, onderdanigheid enz., ja, boven die alle, geldt de arbeidzaamheid als de deugd bij uitstek, die gepredikt wordt aan de klasse van werkers in deze maatschappij.

't Geldt als een bewijs van groote soliditeit en braafheid, wanneer van iemand getuigd kan worden, dat hij zwoegt van de vroege morgen tot de late avond.

Als troost voor de lasten van een uitputtenden arbeid, die als regel in onze maatschappij vereenigd is met een «nederige staat», houden de tevredenheidspredikers de zwoegers voor, dat: Arbeid adelt.

In woorden worden ze zeer geprezen. De kleine boerenstand, elk lid voor zich alleen een kleine boerderij drijvende, staat zeer in de gunst bij de verdedigers van de kapitalistische samenleving, gelijk Kautsky aanhaalt in zijn laatste boek «Die Vermehrung enz.» juist wegens de arbeidswoede, die het bedrijf bij zijn bezitters en hunne nakomelingschap afdwingt en ten slotte tot een tweede natuur maakt. *

Geen wonder, dat in de kapitalistische maatschappij de «arbeidzaamheid» tot een van de hoofddeugden is geworden voor de klasse, die 't werk levert, de arbeidende klasse.

Immers die arbeidzaamheid is er een van de bijen, die honig verzamelen voor -- hun meesters. En 't zijn de meesters zelf, of hun preekende knechten, die steeds de arbeidende klasse die deugd trachten in te prenten en hen tot de practijk aan te sporen.

't Wordt heel duidelijk, waarom in een maatschappij waar zij heerschen, die de vruchten van de arbeidzaamheid plukken, die arbeidzaamheid een hoofddeugd moet wezen.

Hoe arbeidzamer de werkers, hoe harder ze zwoegen, hoe grooter de winst die de bezittende klasse opstrijken kan.

We weten, hoe achter het prediken van die schoone deugd der arbeidzaamheid verborgen wordt het onmenselijk drijven van de werkers tot een moordende, uitputtende arbeid. Hoe volstrekt geen rekening wordt gehouden met de belangen van de werkers zelf, alleen het oog gericht blijft met vurige begeerte op de winst, die uit hun zwoegen moet worden geperst. Hoe de hongerzweep wordt gezwiept over de ruggen der werkers, als de prediking van braafheid en vlijt niet voldoende uitwerking heeft.

Schijnheilig is het kapitalisme overal. Het tracht zijn walgelijke tronie en vuige bedoelingen steeds te verbergen achter een blinkende voorhang van schoone woorden en schitterende deugden. *

Deze deugd der arbeidzaamheid opgevat in haar kapitalistische practijk, wordt zeker door het socialisme en de naar het socialisme strevende arbeidersklasse bedreigd.

Maar daarom zijn we nog geen predikers van de platte luiheid.

We minnen de arbeid niet, enkel omdat het *arbeid* is, onverschillig van welke soort en karakter.

We minnen de arbeid, alleen voor zoo ver hij verheffend werkt en onze levensvreugde kan verhoogen.

En juist het tegendeel doet de loonarbeid in onze kapitalistische maatschappij.

Die gedwongen loonarbeid in dienst van een uitzuigende heerschende klasse, in ruil voor een leven van namelooze lichamelijke, geestelijke en zedelijke ellende, weegt als een looden last op de arbeidende klasse.

Zoover ze tot eenige bewustheid van de kapitalistische verhoudingen en hun eigen toestand komen haten de arbeiders dien loonarbeid en des te gloeiender naarmate hun inzicht scherpt.

We willen de arbeid niet eeuwig op ons voelen als een last, die ons verplettert. We willen zelf de arbeid beheerschen. We willen geen slaven zijn in de productie die enkel gericht is op winst van de bezitters. We willen zelf de productie beheerschen en die richten op de ruime voorziening van ieders behoeften. Dat zal gebeuren onder de socialistische productiewijze, wanneer grond en arbeidsmiddelen uit het privaatsbezit van de bezittende klasse zullen zijn overgegaan in handen van de gemeenschap.

FEUILLETON.

De waardeleer bij Marx en Lassalle.

(Slot.)

De ruilwaarde vormende arbeid is, volgens Marx, slechts in zooverre algemeen maatschappelijke arbeid, als ze voor alles abstract menselijke arbeid is. Zoo eindigden we ons vorig artikel.

Niet aldus bij Lassalle.

Lassalle nam wel is waar van Marx de definitie van den waardevormenden arbeid als algemeen maatschappelijke arbeid over, maar slechts haar uiterlijken vorm, niet echter volgens zijn inhoud. Want wat Lassalle onder algemeen maatschappelijke arbeid verstaat, is niet, zooals bij Marx, den in de waren bevatten abstract menselijke arbeid, maar »de reële (d.w.z. gebruikswaarde voortbrengende) individuele arbeid van alle individuen», zooals Lassalle zelf de algemeen maatschappelijke arbeid definieert. Deze Lassalle'sche definitie van den algemeen maatschappelijke arbeid is echter niet slechts in tegenspraak met de definitie, zooals Marx ze gegeven heeft, maar houdt in zichzelf een tegenspraak in. Het hoofdkenmerk van den realen, gebruikswaarde producerenden arbeid, bestaat toch ook volgens Lassalle, juist daarin, dat hij een bepaalde bijzondere vorm van den arbeid, arbeid van een of andere bijzondere inhoud is, en als zoodanig kan hij toch slechts verschillende individuele, in geen geval echter algemeene en dien-

Elke verbetering van de techniek, elke nieuwe uitvinding, die de productiviteit van de arbeid vergroot, zal niet meer brengen werkeloosheid met haar nasleep van ellende voor groote groepen van arbeiders, maar zooveel mogelijk verlichting van de arbeid van allen.

De arbeid aan de maatschappelijke productie zal verlost zijn van de ellende en de vernedering, onscheidbaar verbonden met de loonarbeid van nu. Alle leden van de maatschappij zullen naast elkaar werken als gelijkberechtigten.

Bovendien zal er na de arbeid aan de maatschappelijke productie zeker ruim tijd overblijven voor elk persoonlijk, om zich met ijver en geestdrift te wijden aan wetenschap en kunst.

Vervloekt is de loonarbeid in deze kapitalistische maatschappij. Wij hunkeren naar het socialisme, dat ons van die plaag bevrijden zal.

Arbeiders, strijdt mee in onze rijen. Het groote doel is uw strijd, uw opofferingen, meer dan uw leven waard. St.

De taak van partijgenooten in de vakvereniging.

(Slot.)

Hoe dat moet, bij de tegenwoordigen stand van de maatschappelijke ontwikkeling? *Allereerst stellen wij voorop, dat alle partijgenooten, die lid zijn van een vakvereniging, voortdurend op hun post moeten zijn om onze inzichten betreffende den kiesrechtstrijd tegen iedereen en alles met het woord in de vergadering, met de pen in het orgaan als het kan, te verdedigen.* Tegenover de revisionisten van alle gading, die het proletariaat willen opwekken met een verzoekschrift aan de regeering, dat het kiesrecht moet veroverd om de sociale hervorming, moeten wij de argumentatie doen hooren dat de strijd voor het algemeen kiesrecht, is de strijd om de staatsmacht. Tegenover het petitionnement, stellen wij de staking van *georganiseerde* en voor het kiesrecht warm geworden *ongeorganiseerde* arbeiders. Tegen het optimisme, het vertrouwen, in de burgerpartijen van links, blijkend uit: het samengaan van arbeiderspartij, liberalen en vrijzinnig democraten bij herstemming voor de kamer; in het sluiten van een blok bij gemeenteraadsverkiezingen in tal van plaatsen en het laatste niet het minst bij de provinciale stembus, stellen wij de nuchtere feiten der politieke geschiedenis. De vrijzinnig democraten plus Unieliberalen hebben onder het Kabinet de Meester — een coalitie van alle liberale schakeeringen — het proletariaat bedrogen met de *leuze van het blancoartikel* waarmee zij voorgaven tot het algemeen kiesrecht te willen komen.

Alle partijgenooten hebben verder o.i. tot plicht, zich in te werken in de vraagstukken van specialen aard, die in de vakverenigingen aan de orde komen. Zoo het leerlingvraagstuk in sommige vakken, de kwestie van exploitatie van spoorwegarbeiders, de afschaffing van den bakkersnachtarbeid, de zaak van het stakingsrecht voor gemeente- en rijksambtenaren in de respectievelijke verenigingen. Zoomede het vraagstuk van bescherming van gezondheid en leven; bij schilders afschaffing van loodwit, toezicht op stijger en klimmateriaal; bij bootwerkers stuwadoorswet enz. Waar wij niet genoeg op kunnen hameren is, dat al deze vraagstukken, steeds in verband moeten worden gebracht met de algemeene beweging, met den klassenstrijd op het terrein der politiek, met den strijd om de macht, met den strijd om het algemeen kiesrecht, met den onverzoonlijken strijd tegen de heele bezittende klasse voor het socialisme, tegen het kapitalisme! Door steeds juist en onvervaard op den voor-

tengevolge ook niet maatschappelijke arbeid zijn.

Deze tegenspraak in de Lassalle'sche definitie van den waardevormenden, algemeen maatschappelijke arbeid is echter geen toeval. Het was het noodzakelijk gevolg van de omstandigheid, dat Lassalle het dubbele karakter van de in elke waar bevatte arbeid niet begreep. Want voor wien de arbeid slechts als ruilwaarde voortbrengende bestaat, voor dien kan ze onmogelijk abstract menselijke arbeid zijn. Moet aan den eenen kant de waardevormende substantie een aan alle ruilwaarden gemeenschappelijke en de in de ruilwaarde vertegenwoordigende arbeid daardoor algemeen menselijke arbeid zijn, zoo kan aan den anderen kant deze algemeene arbeid in geen geval abstrakt menselijke arbeid zijn, omdat als bloot product van abstract menselijke arbeid, (d.w.z. bloot verbruik van menselijke arbeidskracht zonder rekening te houden met den concreten, nuttigen vorm, waarin dit verbruik van menselijke arbeid plaats vond,) de waren geen gebruikswaarde zouden kunnen zijn.

Gebruikswaarde te zijn is echter, zooals we gezien hebben, ook volgens Lassalle, de noodzakelijke voorwaarde van elke ruilwaarde. Zoo blijft enkel en alleen de noodzakelijkheid over, de ruilwaarde vormende arbeid eenerzijds als „algemeen maatschappelijke”, anderzijds als „reële, gebruikswaarde voortbrengende” arbeid te definiëren, een definitie, die in zich zelve een tegenspraak bevat.

Aan het over 't hoofd zien van het tweeslachtige karakter van den arbeid als gebruiks- en ruilwaarde

grond te stellen hoe de oplossing van speciale vraagstukken, afhangt van de machtsvermeerdering van de arbeidersklasse in haar geheel, moet op den duur de propaganda voor den strijd om het algemeen kiesrecht, om het socialisme. die voor onze partij het best worden bevorderd. Wijders hebben onze partijgenooten nauwkeurig te letten op de handelingen van de leiding, overal hebben zij te eischen debat en overleg. *Demokratie is de gelegenheid bieden tot overleg.*

Kritiek opgevat in socialistischen zin, en andere kritiek kennen wij niet — is controle. De sluitsteen van de democratie is controle. Kritiek is controle oefenen met argumenten, met geestelijke wapenen, dus met kennis. Alle misbruik van macht in verenigingen van beroeps-genooten door eventueele hoofdbesturen, onderdrukking van het debat op huishoudelijke vergaderingen inzake de leiding, inzake onze partij, moet op de kaak gesteld en op de scherpste wijze worden gebrandmerkt.

Het orgaan der vakvereniging moet steeds openstaan voor tegenspraak. Liefst moeten partijgenooten de noodige elementaire kennis opdoen om een kort artikel te kunnen schrijven om ons inzicht te propageeren op een bepaald punt, of aanvallen te kunnen afslaan op onze partij en hare voormannen.

Geen partijgenoot mag dulden dat onze partij wordt genegeerd. Overal moeten onze sprekers bij de behandeling van onderwerpen worden genoemd; ondanks spot en belediging van de marionetten en jastroers van Troelstra c.s. Geen partijgenoot mag dulden dat onze partij wordt belasterd. Tegenover het cynisme van den laster der revisionisten, de glupperige taktiek om ons te negeeren van bovenaf door de leiders en van onderop door de volgelingen past het hevigste verzet.

Doodzwijgen of belasteren — wel bedenkende dat de leugen een macht is zoolang de klasseonderdrukking bestaat — zie daar de taktiek van de leden der S. D. A. P. tegenover de sociaal democratische partij! Opgepast! Denk aan de treurige rol van de modernen in den strijd der bouwvakarbeiders! Denk aan de onmacht van de modernen in een industrie centrum als Twente gevangen als ze zijn tusschen christelijken en syndycalisten, zooals pas gebleken! Breng dus naar voren de idee dat niet uitsluitend door *kleinarbeid* maar door *actie van de klasse* de vakvereniging in macht en omvang zullen groeien. Colporteert onze krant in de vergadering van uwe vakgenooten, treedt overal rondweg in het krijt voor onze partij, bindt zoo noodig, den strijd aan voor vrije meeningsuiting, voor democratie in de vakvereniging! Breng met overleg, met geestdrift, met kennis van zaken, met onweerstaanbare kracht ons uitgangspunt op den voorgrond d. i. de onverzoonlijke klassenstrijd.

O. V.

Vrouwenrubriek.

Op den 2de Internationale Vrouwenconferentie, die den 26sten Augustus te Kopenhagen gehouden werd, waren de volgende landen vertegenwoordigd.

Duitschland, Oostenrijk, Engeland, Zwitserland, Amerika, Finland, Rusland, Bohemen, Nederland, Noorwegen, Zweden, Denemarken, Italië en Polen.

Er werd druk gediscuseerd over het voorloopig aannemen van het beperkt vrouwenkiesrecht.

Daarop werd vooral aangedrongen door Mevrouw Despard. Als socialiste wenscht zij zelf wel algemeen vrouwenkiesrecht, maar zij is van oordeel, dat het beperkt vrouwenkiesrecht den weg daartoe zal moeten banen.

Deze mening wordt met kracht bestreden door de Engelsche S. D. P. de Russin *Kolontag*, de Amerikaanshe *Mag Simons Wood*, door Adelheid Popp uit Weenen en door meerdere.

produceerenden arbeid was mede voor Lassalle nauw verbonden het verkeerd begripen van het karakter der waardevormende substantie. Afgezien echter van deze hoofdmomenten van de waardeleer van Marx, door welks overname Lassalle geloofde de waardeleer van Ricardo te hebben uitgebreid, dan is niet in te zien, waardoor de waardetheorie van Lassalle zich van de klassieke nationaal economie onderscheidt. Door de definitie van den waardevormenden arbeid als algemeen maatschappelijke arbeid? Maar deze veranderde bij Lassalle in een leege formule zonder eenigen concreten inhoud.

Doch Lassalle was zich dit zelf niet bewust. Hij had de overtuiging, de waardetheorie van Marx juist begrepen te hebben. En zoo is het niet te verwonderen, wanneer hij zich ook meende te kunnen aansluiten bij eenige theoretische conclusies, die Marx uit zijn waardetheorie trok, zonder te bemerken, dat deze conclusies, met logische noodzakelijkheid uit de waardetheorie van Marx voortgekomen, met de waardetheorie, zooals hij ze maakt, in strijd waren. Zoo meende Lassalle de door Marx op grond van zijn waardeleer ontwikkelde geldleer volkomen te kunnen aannemen en bemerkte daarbij niet, dat deze geldleer met zijn eigen waardetheorie niet alleen niet samenhangt, maar er juist mee in strijd is. Onze ruimte laat echter niet toe de onverenigbaarheid van de geldleer van Marx met die van Lassalle, hier eveneens uiteen te zetten.

* * *

Het resultaat van deze discussie was, dat, omtrent het Vrouwenkiesrecht een motie wordt aangenomen waaruit we de kern hieronder laten volgen:

... „De socialistische vrouwenbeweging van alle landen wijst het beperkte vrouwenkiesrecht af, als vervalsching van en een hoon op het beginsel van het gelijke politieke recht van het vrouwelijk geslacht. Zij strijdt voor de eenige levensvolle, kronkretre uitdrukking van dat beginsel: het algemeen vrouwenkiesrecht voor alle meerderjarigen, noch aan bezit, noch aan belasting, noch aan ontwikkeling of andere voorwaarden verbonden, die leden van het arbeidende volk van het genot van kiesrecht uitsluiten.

... De socialistische partijen van alle landen zijn verplicht voor de invoering van het algemeen vrouwenkiesrecht energie te strijden.

De Voorzitter van deze Konferentie Klara Zetkin, bepleit de invoering van een jaarlijkschen algemeenen vrouwendag in alle landen ten gunste van het vrouwenkiesrecht. Zij verwacht daarvan groote vooruitgang voor de vrouwenbeweging (socialistische) ook dienen de vrouwen den 1 Meidag te benutten voor het algemeen vrouwenkiesrecht.

Nu komt aan de orde «sociale zorg voor moeder en kind.»

Verschillende landen hebben resoluties ingediend waarvan een van Duitschland met algemeene stemmen wordt aangenomen. Deze bevat een aantal punten betreffende: arbeidsduur, rusttijd voor en na de bevalling, verbod van schadelijken arbeid, geneeskundige hulp en verpleging, verplichte ondersteuning bedragende het gemiddelde loon, enz., De eischen gesteld aan rijk en gemeente zullen moeten gelden voor alle vrouwen (lobarbeidsters, dienstmeisjes, landarbeidsters enz.) wier familie-inkomen f 3000 niet te boven gaat.

Vele sociaaldemocraten, zoowel mannen als vrouwen, zijn van oordeel, dat wij naast de sociaaldemokratische partijen geen speciale vrouwenbeweging behoeven.

De werkelijkheid echter toont ons groote behoefte daaraan en in de landen waar de arbeidersbeweging verder gevorderd is dan in ons land komt dat zeer duidelijk uit. Duitschland en Oostenrijk zien niet enkel het nut maar ook de noodzakelijkheid daarvan in en handelen er ook naar.

Wij weten echter wel, dat deze socialistische vrouwenbeweging slechts een tijdelijke is, die, omdat de proletarische vrouw met den man te zamen den klassenstrijd te voeren heeft, ten slotte toch moet opgaan in dien éenen geweldigen strijd, den klassenstrijd.

Zoolang echter de werkelijkheid ons een groote behoefte toont aan aparte vrouwenorganisaties mogen wij die niet tegenwerken, maar dienen wij ze te steunen vooral als wij zien, dat zij den weg van den principieelen klassenstrijd gaan.

R. V. S.

Beschavingswerk.

Sinds eenige jaren neemt in het jaarverslag van het Duitse partijbestuur het verslag over de ontwikkelingscommissie zoo al geen ruime, dan toch een gewichtige plaats in. De ontwikkelingsbemoeningen hebben in de laatste jaren in de arbeidersbeweging steeds meer beteekenis gekregen en het was goed gezien toen 4 jaar geleden partijbestuur en congres daarvan door het stichten van een partijschool en een ontwikkelingscommissie een centrale leiding tot stand brachten. De goede uitkomsten van dit systematiseren, dit verheffen der ontwikkeling tot een bepaald stelsel, treedt reeds nu meer en meer aan het licht.

De onmiddellijke aanleiding lag in de eischen van onzen strijd. De bevrijdingstrijd van het proletariaat beteekent meer dan een opstand van de onderdrukte massa; hij beteekent de toepassing der verst-gevoerde sociale wetenschap op de maatschappelijke ontwikkeling. De leerstellingen van Marx hebben dien strijd van den

Tatiana Gregorovici geeft ook een nadere verklaring voor de redenen, die tot dit verschil tusschen Marx en Lassalle leiden. 't Is 't onderscheid tusschen materialistische en idealistische opvatting. Ziehier hoe Tatiana dit uitdrukt:

„Terwijl Marx als materialist met zijn economische onderzoekingen slechts het eene doel kon nastreven: de ware innerlijke wetten van het economische leven der maatschappij objectief na te gaan, zonder zijn onderzoek daardoor te begrenzen, dat hij zich een of ander subjectief idealistisch doel stelde, was voor Lassalle als idealist, het doel, de verwezenlijking van de socialistische maatschappij, waarvan hij alleen het heil voor de menschheid verwachtte, vooropgesteld, en zijn geheele economische leer was voor hem daarom bloot een reservoir, waaruit hij de argumenten en de middelen ter verwezenlijking van dit ideaal putte.

Wat wonder dus, dat Lassalle, in plaats van zooals Marx zijn ideaal eerst uit de objectieve wetten van de maatschappelijke ontwikkeling der menschenlijke maatschappij af te leiden, deze maatschappelijke wetten zelfs niet zelden zich naar zijn ideaal liet vormen of, in 't beste geval, deze wetten in haar ontwikkeling slechts zoo ver vervolgde, als het noodig was, om uit hen de gewenschte conclusies te kunnen trekken.

De staat, die voor Marx slechts de uiterlijke politieke uitdrukking van de werkelijk bestaande maatschappelijke verhoudingen der maatschappij en dus aan de laatste ondergeschikt was, werd voor Lassalle tot een zelfstandige, van de maatschappij onafhankelijke, ja boven de maatschappij staande factor der historische ontwikkeling.

aanvang af beheerscht, de strijdwijze bepaald en zijn agitators, zijn aanvoerders, de machtigste wapenen geleverd om de massa helderziend te maken. Zoolang de arbeidersbeweging bestaat, hebben haar leden een sterke behoefte naar weten en leerstellige klaarheid van denken gehad. Vandaar dat zij zich op de studie wierpen; de strijd zelf, de omgang en de strijd der meeningen met andere arbeiders deed hen de noodzakelijkheid gevoelen, zelf door veel lezen en nadenken tot helderheid te komen. Het praktische aanvoeringswerk en dethoretische studie werkten elkander in de hand.

Maar langzamerhand hebben deze verhoudingen een enorme verandering ondergaan. De beweging is een reuzenbeweging geworden en met den groei harer taak moest zij zich in sterke mate gaan specialiseren, in onderdeelen gaan splitsen. Noodzakelijkerwijze moesten zich specialisten gaan vormen, die ieder voor zich het tot hun bijzondere taak hadden op hun speciale, hun afgebakend gebied het hoogst mogelijke te bereiken. Er ontwikkelde zich een arbeidsverdeling met al de daaraan verbonden nadeelen en ook de theorie werd daarbij een specialiteit, een bijzonder vak. De eischen welke aan een iegelijk door zijn ambt werden gesteld, waren zoo groot, dat al zijn tijd er door in beslag werd genomen. Tijd aan bestudeeren van theoretische vragen besteden, moest daarbij onnutte tijdverspilling gaan schijnen, de studie zelf louter een persoonlijke liefhebberij lijken en in de meeste gevallen koos persoonlijke liefhebberij zich een minder moeilijk terrein. De agitatie en de organisatie-arbeid kreeg een ander karakter; in de plaats der persoonlijke bemoeiing op eigen initiatief, uit eigen aandrang, trad de georganiseerde massa-arbeid die voor een groot deel bestuurders arbeid is. Arbeid die meer afmattend dan opwekkend werkt.

De arbeidersbeweging is een sterk-ingedield reuzenbedrijf geworden, waarvan alle deelnemenden slechts kleine ondergeschikte onderdeelen uitmaken. Daarom was het op den duur onmogelijk, voor de bevrederiging harer behoeften op particulier initiatief, op eigen aandrang van afzonderlijke personen te steunen. Het verwerven van theoretische kennis, die zij als geheel noodig had, kan niet worden overgelaten aan het toeval van den wetensdrang diër afzonderlijken. Het ontoereikende van zulk een methode kwam steeds meer aan den dag. Ontwikkeling moest een tak van organisatie der beweging worden.

Staat en bourgeoisie hebben op gelijke wijze te werk moeten gaan. In de oudste tijden was wetenschap een privaat genoegen en wie er zich toe aangetrokken voelde, zocht zich zijn eigen weg; muntte hij uit dan kon hij gewichtige ambten bekleden. Maar toen Staat en bourgeoisie de wetenschap en haar beoefenaren meer geregeld als ambtenaren begon noodig te hebben, werd het verkrijgen van wetenschap niet meer aan het persoonlijk streven overgelaten. Scholen en hoogeschoolen werden toen opgericht, waar de geregelde opleiding en vaksgewijze bekwaaming van wetenschapsmannen, artsen, leeraren, theologen, beambten, stelselmatig werd ter hand genomen.

Ook de arbeidersbeweging vordert een geregelde toevoer van personen, die zij uit de beste leden neemt en als haar beambten, redacteuren, secretarissen, enz. gebruikt. Zij heeft er belang bij, dat deze technisch en theoretisch zoo goed mogelijk ontwikkeld zijn. Vandaar dat zij zulke inrichtingen moest in het leven roepen als de partijscholen en de vakverenigingsscholen.

Wij hebben echter de wetenschap niet alleen voor onze beambten noodig; zij kunnen den strijd niet voor ons voeren. Wij weten, dat het daarvoor op de groote arbeiders-massa zelf aankomt. Daarom moet het doel van het organiseren van het ontwikkelingswezen noodwendig

Den staat bedeede hij de functie: „het menschenlijk wezen tot positieve ontvouwing en voortschrijdende ontwikkeling te brengen”, „de opvoeding en ontwikkeling van het menschengeslacht tot de vrijheid” te volbrengen, en deze staat maakte hij nu tot het uitgangspunt ook van zijn maatschappelijk ideaal, het socialisme.

De manier, waarop Lassalle zich de langzame verwezenlijking van het socialisme door den staat dacht — door vorming van productieve associaties der arbeiders met staatscrediet — is al te bekend.

Tatiana's oordeel luidt:

„Lassalle versmaadde de materialistische methode van onderzoek niet, hij bediende zich ervan, zoolang het voor zijn doel diende, hij vond er echter niets in, ze vaarwel te zeggen, zoodra 't hem lastig scheen.

En dat is het karakteristieke kenmerk van de economische onderzoekingen van Lassalle in 't algemeen. Ze dienden hem, zooals we reeds zeiden, slechts als reservoir, waaruit hij de argumenten en de middelen voor zijn vooruit vaststaande idealen putte.

Lassalle zag in Marx waardeleer eigenlijk niet veel meer dan een „ethische” motiveering voor de noodzakelijkheid van de afschaffing van 't privaatbezit en de invoering van een nieuwen op arbeid gebaseerden eigendomsvorm.

De definitie van den waardevormenden arbeid deed namelijk voor Lassalle denzelfden dienst, onverschillig, of onder dezen arbeid abstract menschenlijke of reële arbeid verstaan werd, of het dubbele karakter van

massa-ontwikkeling zijn zal het proletariaat den klassenstaat overwinnen, zal het de maatschappelijke orde omzetten kunnen, dan moet ieder den vijand kennen en weten waar het kwaad schuilt. De stelling dat de onderdrukte massa niet van bovenaf bevrijd kan worden maar zich zelf bevrijden moet, is ook voor het geestelijke waar. Het is niet voldoende, dat zij, de massa, in plaats van zich gedachtenloos naar de geestelijke heerschappij der tegenwoordige heerschers te voegen, een nieuwe boven haar begrippen uitgaande wetenschappelijke leer aanhangt.

De wetenschap diër leer moet ieders met inspanning verkregen eigendom geworden zijn. Geestelijke vrijmaking, zelfdenken is de onontbeerlijke voorwaarde voor de stoffelijke vrijmaking, voor het zelfhandelen.

Daar ligt dan ook het arbeidsveld voor de lokale en centrale ontwikkelings-commissies. Hun taak is het, stelselmatige, wetenschappelijke ontwikkeling onder de groote arbeidersmassa te brengen. Hun, die grondiger dan dit door het lezen van kranten mogelijk is, met de wetenschappelijke grondstellingen van het socialisme vertrouwd willen raken, bieden zij daartoe gelegenheid door cursussen en het inrichten van bibliotheken. Talloze plaatsen, waar op andere wijze de krachten er niet voor aanwezig zouden zijn worden geholpen door middel van wandelcursussen en vinden daar veel baat bij.

Door de stelselmatige invoering onzer strijd-wetenschap in de massa's, is dan ook overal de strijdkracht onzer organisaties gestegen. Maar het doel van den ontwikkelingsarbeid is niet uitgeput met het bijbrengen van dat weten alleen, dat onmiddellijk met den strijd samenhangt. Een enkele blik op de programs der ontwikkelings-commissies toont dit aan. Algemeene ontwikkeling en kunst nemen er een ruime plaats in.

De strijd voor het socialisme is tegelijkertijd het geraken der groote massa tot beschaving. Is de arbeider gewonnen voor het socialisme, is hem eenmaal een vrije en zonnige toekomst voor oogen komen te staan, heeft hij de oude doffe onverschilligheid afgeschud, dan ontwaakt zijn geest en verlangt naar arbeid. Rijke afwisseling en veelvormigheid van indrukken is een levensbehoefte voor den menschenlijken geest. De arbeider kan den neerdrukkenden afstompenden invloed der doodende eentonigheid van zijn loonarbeid alleen te niet doen, door zijn geest op velerlei wijzen aan het werk te zetten. Zijn belangstelling reikt verder dan de maatschappij en wat hij in den strijd noodig heeft; zij strekt zich uit over de geheele wereld; zij richt zich op de geheimenissen der natuur, het leven van vreemde volken, de geschiedenis in haar diepste gronden; in de wereld der kunst en der literatuur zoekt zij naar bevrediging van verlangen naar schoonheid. Ongetwijfeld werkt ook deze geestesarbeid op den strijd terug. Wie eenmaal zooveel, of juist gezegd zoo weinig als bij armoede en langen arbeidsdag mogelijk is — maar dan toch altijd iets van het geestelijk genieten heeft gesmaakt, wordt aangegrepen door sterker verlangen naar vrijheid, grooter haat tegen het kapitalisme. De klassenstrijd is de bindende, het geheel doortrekkende zuurdeesem, de hoofdgedachte bij deze gansche geestelijke werkzaamheid.

Maar zelfs, al was zij niet in direct verband te brengen met den klassenstrijd, dan nog zou de bevrediging van een zoo belangrijke behoefte der opkomende klasse — juist omdat zij een klasse-behoefte is, een zaak van beteekenis zijn voor de organisatie dezer klasse.

In andere landen waar de klassenstrijd minder is toegespitst, zijn veel ontwikkelings-inrichtingen die den arbeiders wetenschap en kunstgenot bieden ter aanvulling van de ontoereikende volksschool. Daar kan dan de proletarische organisatie zich bepalen bij den strijd. Hier in Duitschland echter vormt het proletariaat een heiliger dat aan allen kant door den vijand is omgeven.

den arbeid in aanmerking werd genomen of niet enz. Al deze vragen konden slechts voor den materialist Marx, voor wien zijn waardeleer de grondslag van een geheel gecompliceerd economisch gebouw was, van gewicht zijn, niet echter voor Lassalle, die in zijn waardeleer niets anders zag dan de ethische motiveering voor de afschaffing van 't privaatbezit.

De idealistische wereldbeschouwing in 't algemeen en de idealistische opvatting van de waardetheorie in 't bijzonder waren het inderdaad, die Lassalle verhinderden de waardeleer van Marx in haar ganschen omvang te begrijpen.

En Tatiana sluit haar boekje met:

„Dezelfde denkwijze, waarin het onvergelykelijk pathos van den redenaar, de kracht en handigheid van den politicus, de historische bijzonderheid dezer persoonlijkheid zijn oorsprong vindt, werd voor den onderzoeker noodlottig. Ook in Lassalle's economische dwalingen ligt nog de grootte van zijn persoonlijkheid verborgen: Het volkomen geheel van zijn filosofische denkwijze, de krachtige geestdrift voor zijn groot doel, de groote hartstocht, waarmee hij zijn leven aan zijn ideaal heeft gewijd.

C.

Alle wetensbronnen welke van die zijde ons zouden toekomen, zijn verstopt of vergiftigd. Derhalve is de proletarische heerschaar geheel op zich zelf aangewezen. Haar strijdorganisatie moet haar werkzaamheid tot elk gebied van het leven uitbreiden. Wat de Staat als centraal-organisatie der maatschappij behoorde te verzorgen, maar wat de tegenwoordige klassenstaat met opzet verzuimt, dat moet de proletarische klasse-organisatie voor haar rekening nemen.

De Staat streeft er naar, met zijn scholen de massa's zooveel mogelijk af te stampen om ze onderworpen te houden. Zodoende is het voor de arbeidersklasse zelf weggelegd, zich de inrichtingen te verschaffen wier taak het is, alzijdige volksbeschaving in wetenschappelijk- en in kunstzinnig te brengen.

Van dit standpunt bezien, krijgen de beschavingsinstituten, de ontwikkelingscholen der partij nog grooter betekenis dan zij bij den eersten aanblik reeds hadden. Zij zullen voor het opkomende proletariaat datgene zijn wat het geheele schoolwezen voor de opkomende bourgeoisie was: een onontbeerlijk instituut voor het opklimmen tot kultuurleven, het middel voor het bereiken van den toestand van beschaving.

A. P.

Verdachtmakingen.

Onder dit teeken in 't, dat onze partij hier in Twente op het ogenblik bestaat. Bestaat zeg ik, om den Twentschen potentiaat der S. D. A. P., den heer Leeuwenburg gerust te stellen, want deze verneemt volgens de Twentsche *Nieuwe Tijd* noch actie, noch teeken van leven van ons.

Voorbeeld:

1. Wijnkoop sprak voor onze partij te Almelo over het onderwerp: de vakbeweging in verband met de uitsluiting te Enschedé, waarmee Wijnkoop een warm pleidooi hield voor moderne vakorganisatie, doch de houding der modernen inzake de bouwvakstaking in Amsterdam aan kritiek onderwierp (iets wat van ons S. D. P. ers toch te verwachten is, nietwaar Leeuwenburg!) Eenig debat met een vrije en een S. D. A. P. er.

Verslag in de Twentsche *Nieuwe Tijd*:

«Varen onder valsche vlag. In plaats van over bovengenoemd onderwerp te spreken, hield spreker een scheldpartij tegenover de moderne vakorganisatie en de S. D. A. P. Voor de bouwvakstaking werd tegen de S. D. A. P. uitsgespeeld. Het was daarom maar goed, dat er maar weinigen aan den oproep hadden gehoor gegeven en de geheele opkomst met spreker inclusief uit 25 personen bestond.»

2. Wijnkoop sprak voor de afd. Enschedé onzer partij over bovengenoemd onderwerp in 't café Nyhuis dezelfde rede uit, hield een warm pleidooi voor de moderne vakorganisatie, onderwierp de houding der modernen inzake de Amsterdamsche bouwvakstaking aan kritiek, had een aandachtig gehoor (vooral van moderne arbeiders), van circa 100 personen, debat van de anarchisten en Zwaab. Verslag in de Twentsche *Nieuwe Tijd* ? ?

Kun je begrijpen!

Een vergadering van 25 man, nou ja, dat kan er desnoods mee door, dat zou nog den indruk kunnen maken (vooral met zoo'n verdraaid en leugenachtig verslag) dat de S. D. P. werkelijk in Twente lag te zieltogen.

Doch een vergadering van 100 personen, zulk een gehoor voor een type als Wijnkoop (tenminste zoo noemt Leeuwenburg hem in zijn blad) waarachtig, dat is te bar hier in de residentie van Leeuwenburg, voor de S. D. P. Want in Leeuwarden is toch over ons partijtje na een dag keffens, of wij nu werkelijk bestonden, het doodvonnis uitgesproken. Doch men kan het altijd nog maar niet voltrekken. en ondertusschen groeit ons partijtje langzaam maar zeker.

Alloh, toe dan, Leeuwenburg, maak ons af! Wij zijn volgens u, zonder teekenen van leven, doch ik zou maar een oogje in 't zeil houden, want wij konden voor de komende wintermaanden wel eens weer tot bewustzijn komen, en meer leven maken dan u lief is.

Doch trots al uwe listen en streken zal en kan het u niet gelukken onze ware socialistische propaganda er onder te houden.

Gij zegt in uw blad: na het debat Gorter-Leeuwenburg is men in het kamp der S. D. P. niet frisscher geworden. Och arme, dacht gij nu werkelijk, dat gij de S. D. P. in Twente daarmee hadt afgemaakt, gij, die met een grooten woordenkraam om de principieele vragen van Gorter heen draaidet! Ja, voor uw blinde volgelingen mag dat zoo zijn, maar volgens ons S. D. P. ers kwaamt gij tegenover Gorter bitter te kort.

Laat ik u zeggen, dat wij u evenmin vreezen als de minste onder uwe broederen, en we hopen nog dikwijls de gelegenheid te hebben om met u en de uwen van gedachten te wisselen, van den minste tot den hoogste uwer partij, want wij vreezen u geen van allen.

Trouwens, gij deelt beter om wat meer aandacht te schenken aan uw eigen partij, uw handen in eigen boezem te steken, om te trachten uw eigen volkje bij elkaar te houden.

Voor wat betreft de Lonneker afdeelingen, want waarlijk daar gaan er 24 van op een dozijn, vooral wat ledenaantal en gehalte betreft.

Een openbare vergadering van de afd. Lonneker V met Leeuwenburg als spreker over den strijd te Enschedé, kon wegens gebrek aan belangstelling niet doorgaan, wat waarlijk niet de eerste keer is.

De leden zelf hadden 't niet nodig geoordeeld, deze vergadering met een bezoek te vereeren, (trouwens veel konden het ook niet zijn, want deze afd. is van ongeveer 50 leden geslonken tot op ongeveer 15 leden, vooral na het uitsnijten van die gesmade marxisten, raar hé?) Publiek was er evenmin.

't Ligt vooral aan de opvoedende kracht, die er van de S. D. A. P. uitgaat, moet je weten. De afd. Lonneker VII der S. D. A. P. 't vorige jaar met veel bombarie opgericht, is dezer dagen, na een langdurig doch geduldig lijden, in den aanvulligen leeftijd van bijna een jaar, zacht en kalm overleden, hare onroerende goederen nalatende aan hare andere zuster, Lonneker III.

Dan de provinciale kiesrechtmeting in Hengelo. 1200 personen voor een geheele provincie, ze moesten van Hengelo alleen zijn, hier in Twente, met zijn sterk industrieele proletariaat.

En dan durft men nog te spreken van een schitterenden dag voor het Twentsche proletariaat. Juist omgekeerd, voor het patronaat.

Voor de aanstaande kiesrechtmeting in Amsterdam kan men niet eens 400 personen machtig worden, om een extra trein te kunnen krijgen en dat op een massa van 12000 arbeiders, hier in Enschedé.

Allemaal van wege de opvoedende kracht van de S. D. A. P. weet je.

Wat Leeuwenburg aan ons adres zegt, als — een type als Wijnkoop — recrutenscholen der S. D. P., waar hij spreekt van «de Zaaiers», — dubbele scheurmakers — ons noemt, als niet van het puikje der arbeiders hier in Twente — onze partijgenoot Doornbusch persoonlijk beledigt — och, dat alles geef ik hem cadeau. Daaraan kan men alleen zien, waarin een groot man klein kan zijn!

Ik zou nog veel meer kunnen zeggen, maar ik zou te veel ruimte in beslag nemen, en wij kunnen ons orgaan beter gebruiken.

Doch ik meende op een en ander eens het licht te moeten doen vallen.

Bovenstaande doet ons zien, welk een kolossale propaganda hier voor onze partij te maken is, welk een massa vooroordeelen en hinderpalen hier zijn op te ruimen.

Daaraan allen gewerkt, ook gij, die thans nog in de oude partij staat, waar uw stem niets anders is, dan de stem eens roependen in de woestijn, ook gij behoort aan onze zijde te staan, schouder aan schouder, om met ons in de S. D. P., den ontzaglijk moeilijken, maar tevens schoonen strijd, den onverzoeilijken klassenstrijd te voeren. Daarom u aangesloten bij de eenige partij hier in Twente die dezen strijd voert:

De Sociaal Democratische Partij.

Lonneker.

H. SCH.

Wat u zegt.

Uit de correspondentie van *Het Volk*:

In ons Kopenhaagsch kongresverslag van gisteren is een schrijffout blijven staan, bij de vertaling der resolutie over arbeidswetgeving ingeslopen. De eerste eisch is niet een arbeidsdag van hoogstens tien, maar van hoogstens acht uur.

Van de Afdeelingen.

Almelo. — Onze afdeeling zal door 4 afgevaardigden, met een vlag vertegenwoordigd zijn op de betooging voor Algemeen Kiesrecht. Verder zal een extra verg. worden gehouden, tot regeling der winterpropaganda. Deze zal flink worden aangepakt. Op de meeting te Hengelo, verkochten we een 50 Tribune's, en verspreidden er in de pauze een groot aantal gratis. Deze week wonnen we weer 1 lid.

Groningen. De provinciale kiesrechtbetooging is niet half zoo flink geweest als anders. Waren er de laatste maal 3000 bezoekers deze maal nog geen 1500. Voor een deel misschien te wijten aan wat ongunstig weer, is dit zeker voor 't grootste deel toe te schrijven aan de verslapping van de kiesrechtstrijd.

Dit werpt enig licht op onze „minne houding" een manifest te durven verspreiden „waarin werd gezegd o. a. dat onze partij (S. D. A. P.) den strijd voor het kiesrecht verzwakt." (*Het Volk* 7 Sept.)

Ja, wij hebben een manifest verspreid in 5000 exemplaren, waarin wij ons inzicht in de kiesrechtbeweging kort weergaven en natuurlijk niet nalieten aan te wijzen, waarin 't verkeerde van de S. D. A. P. strijdwijze bestaat. Wij zijn nu eenmaal menschen, die de waarheid willen zeggen in 't belang van de arbeidersbeweging. 't Spreekt van zelf, dat men van de zijde van de S. D. A. P. ons dreigde met uitsluiting en met voorwaarden voor mede doen een volgende maal. De stumpers kunnen niet anders dan grijpen naar domper en uitsluiting.

Een 30-tal volgden ons vaandel in den optocht. De „jonge Tribunistjes" en ook de oudere die op het terrein nog al werden aangevallen weerden zich goed.

Een flink clubje der onzen komt 18 September in Amsterdam.

Rotterdam. Met Dr. W. v. Ravesteijn als candidaat nemen we deel aan de Raadsverkiezing op 14 Sept. in district I.

Door 3 openbare vergaderingen, waar L. de Visser spreekt, 16,000 strooi- en 150 aanplakbiljetten zullen wij trachten de kiezers duidelijk te maken waarom zij niet op de burgercandidaten en ook niet op Stolle, de Secr. van R. B. B., waarmede de Arbeiderspartij deze keer in het, voor haar vrij vaste, district uitkomt moeten stemmen.

Vlissingen—Middelburg. Op de laatstgehouden huish. vergadering werd besloten een afgevaardigde te zenden met banier naar de meeting op 18 September. Voorts bleek de afdeeling accoord te gaan met het voorstel P. B. over de beschikking der resterende gelden voor Enschedé, werden 100 ex. van de brochure over Vakbeweging besteld en besloten op de eerstvolgende bijeenkomst een voorstel tot contributieverhoging te behandelen.

Twee algemeene leden uit Helmond werden in de afdeeling opgenomen en overeengekomen de eerstvolgende vergadering te Vlissingen te houden.

Westeromden. Onze afd. besloot bij wijze van protest niet officieel deel te nemen aan de kiesrechtbetooging te Groningen op 4 Sept., daar hiervoor geene uitnodiging was ontvangen. Persoonlijk hebben onze leden zooveel mogelijk deelgenomen. Men heeft het blijkbaar niet aangedurfd, ook de afd. W. van den Bond van Arb. in het Landb.- en Zuivelbedrijf uit te sluiten; deze ontving te elfder ure nog een uitnodiging. Men geeft voor — onbekendheid met het adres dier organisatie. Wij zouden gaarne eens weten, of deze nieuwste toepassing van de druk-dood-taktiek ook van hoogerhand is aanbevolen. Zoo ja, dan zouden we nog wat meer ex. van het 1 cents Vlugschrift over: „Waarom een Sociaal-Democratische Partij" kunnen bestellen. De smaken verschillen: een zoodanig middel van bestrijding prefereeren wij nu eenmaal. Het middel van uitsluiting van een kiesrechtbetooging gunnen we gaarne aan de S. D. A. P.

Zwolle. Daar mej. C. van Rees tijdelijk heeft bedankt, is het Secretariaat nu bij K. ten Hoor, Oosterstr. 3. Een afgevaardigde naar de kiesrechtmeeting werd benoemd. — Dezen winter zullen buurtvergaderingen gehouden worden, waar eenvoudige onderwerpen besproken zullen worden. Voor de eerste zal partijgenoot de Visser van den Haag, verzocht worden.

Amsterdam. Donderdag 8 Sept. hield onze afdeeling in Handwerkersvriendenkring een openbare vergadering waar onze afgevaardigde naar Kopenhagen, verslag zouden uitbrengen over het internationaal Congres. In plaats van v. Ravesteijn hield onze Fransche kameraad Charles Rappoport in het Duitsch een korte pittige rede over de toestand in de Internationale. Wijnkoop die eerst Rappoport's rede vertolkte, gaf daarop een uitvoerig duidelijk verslag van het Congres te Kopenhagen (in 't kort weergegeven in 't hoofdartikel). Uit die rede bleek dat onze Partij in de Internationale te Kopenhagen was opgenomen. De S. D. P. kreeg één van de 8 stemmen, waarover de Hollandsche sekte beschikte. Onze afgevaardigde namen aan het werk der Commissies deel. De aansluiting bij het Bureau waaromtrent wij in een volgend nummer nog wel iets mededeelen, werd tot een volgende vergadering van het Bureau verdaagd.

Korrespondentie.

De verantwoording der administratie volgt volgende week. In een volgend No. zullen we ook een overzicht geven van de internationale vakcongressen.

Advertentiën

GETROUWD:

W. VAN RAVESTEIJN JR.

EN

ANNA WISMEYER.

Rotterdam, 8 September 1910.

Oostmaaslaan 101 A.

VERSCHEENEN EN ALOM VERKRIJGBAAR:

MAX. GREEVE
TOEKOMST-MORAAL
KRITIEK EN VASTSTELLING DER
GRONDSLAGEN VAN VOLKSMORAAL
PRIJS f 3.75.
UITGAVE VAN E. M. QUEBRIDO, A'DAM.

Soc. Dem. Arbeiderspartij in Nederland.

BETOOGING voor het ALGEMEEN KIESRECHT

op ZONDAG 18 SEPTEMBER 1910, te AMSTERDAM, op een terrein aan de ROELOF HARTSTRAAT, naast het Concertgebouw.

Sprekers: DUIJS, HENRI POLAK, TROELSTRA, Mej. H. ANKERSMIT, SPIEKMAN, OUDEGEEST en VAN KOL.

Aanvang 's namiddags 1 uur.

Optochten met muziek, van de Stations naar het Meetingterrein om 12 uur; van het Meetingterrein naar het Frederik-Hendrikplein om 4 uur. Op het terrein medewerking van Muziekkorpsen en van den Bond van Arbeiderszangverenigingen.